

АВТОТОВАРОЗНАВЧА ЕКСПЕРТИЗА:

інформація, актуальність, поради

Експертно-правова група "Незалежний інститут судових експертиз" 25 лютого 2016 року провела черговий семінар-практикум на тему «автотоварознавча експертиза: інформація, актуальність, поради».

При вирішенні майнових спорів і при розслідуванні правопорушень, пов'язаних з експлуатацією транспортних засобів, виникає необхідність визначення вартості пошкодженого або викраденого транспортного засобу, його вузлів і деталей. Ці питання вирішує **автотоварознавча експертиза**.

Основним завданням автотоварознавчої експертизи є визначення ринкової вартості колісних транспортних засобів (далі – колісних ТЗ) та їх комплектуючих. Під час проведення автотоварознавчої експертизи також вирішуються питання розміру відшкодування матеріальних збитків, завданих внаслідок пошкодження колісного ТЗ.

Для вирішення поставлених питань експерту-автотоварознавцю надається колісний ТЗ та супровідні документи, які мають відношення до реєстрації цього колісного ТЗ, матеріали щодо події, яка спричинила матеріальну шкоду, та документацію, що фіксує окремі необхідні матеріали, які є важливими для розв'язання питання, що поставлено судом.

Проведення товарознавчої експертизи передбачає вивчення технічної документації станом автомобіля, який аналізується.

У ході товарознавчої експертизи можуть виникати проблеми через відсутність такої технічної документації. Такі випадки характерні при експертизі рідкісних моделей автомобіля, або автомобільних марок, завезених в Україну, наприклад, з Японії. Отримати достовірну інформацію по таким автомобільним засобам дуже важко, оскільки комплектація і побудова таких автомобілів відрізняється від європейських аналогів.

За необхідності запрошення зацікавлених осіб на техогляд колісного ТЗ проводиться особою, яка є замовником експертизи з фіксацією дати, конкретного місця й часу огляду, що проводиться (але тільки за попереднім узгодженням з експертом).

Орган чи уповноважена особа, що призначили експертизу, повинні дати доступ до техогляду

колісного ТЗ та відповідні умови (належне світло, безперешкодний доступ, вільність огляду колісного ТЗ з усіх сторін).

У рамках проведення автотоварознавчої експертизи експерти:

- визначають якість ремонту транспортного засобу;
- визначають реальний розмір матеріальної шкоди, заподіяної внаслідок ДТП;
- встановлюють стан частин автомобіля (двигуна, коробки передач, підвіски, кузова, інших частин) порівняно зі станом до пошкодження, і яка буде вартість ремонту.

Орієнтовний перелік питань при призначенні автотоварознавчої експертизи:

1. Яка ринкова вартість КТЗ (зазначаються його марка, модель і державний реєстраційний номер) на дату оцінки (зазначається дата, на яку визначається його вартість)?

2. Яка вартість КТЗ (зазначаються марка, модель КТЗ, ідентифікаційний номер), його складових, що ввозяться на митну територію України, на дату оцінки (зазначається дата, на яку визначається його вартість)?

3. Яка ринкова вартість сільськогосподарської та будівельної техніки? Примітка: визначається вартість техніки, обладнаної силовим агрегатом та самохідним шасі, зокрема тракторів, комбайнів тощо.

4. Яке значення становить величина втрати товарної вартості КТЗ на дату оцінки (зазначається дата, на яку оцінюється його вартість)?

5. Яка утилізаційна вартість КТЗ (зазначаються його марка, модель і державний реєстраційний або ідентифікаційний номер) на дату оцінки (зазначається дата, на яку оцінюється його вартість)?

6. Яка скрапова вартість КТЗ (зазначаються марка, модель і державний шреєстраційний або ідентифікаційний номер) на дату оцінки (зазначається дата, на яку оцінюється його вартість)?

7. Яка ліквідаційна вартість КТЗ (зазначаються його марка, модель і державний або ідентифікаційний номер) на дату оцінки (зазначається дата, на яку оцінюється його вартість)?

8. Яка вартість матеріального збитку (шкоди), завданого(ї) власнику КТЗ (зазначаються прізвище, ім'я та по батькові власника, марка, модель КТЗ, його державний реєстраційний номер) унаслідок (зазначається подія, що призвела до матеріальної шкоди) на дату оцінки (зазначається дата, на яку оцінюється вартість)?

9. Чи укомплектовано КТЗ відповідно до нормативно-технічної документації підприємства-виробника? Якщо ні, то в чому саме полягає неупкомплектованість?

10. Яка дата виготовлення даного КТЗ (його складової)?

11. До якого типу належить даний двигун, які його основні характеристики?

12. Чи можливо провести ремонтно-відновлювальні роботи пошкодженого КТЗ (його

складових)? Якщо можливо, то який обсяг, характер і вартість цих робіт на дату оцінки (зазначається дата, на яку проводиться оцінка майна)?

13. Яке значення становить коефіцієнт фізичного зносу складових зазначеного КТЗ?

14. Яке значення становить процентний показник ринкової вартості КТЗ?

15. Чи відповідають виконані ремонтно-відновлювальні роботи нормативним вимогам?

16. Яким характеристикам (у тому числі типу) відповідає КТЗ згідно з Українським класифікатором товарів зовнішньоекономічної діяльності?

В основному експертизу авто замовляють в таких випадках:

1. Автомобіль потрапив в ДТП і потрібно вирахувати вартість відновлювального ремонту.

2. Страхова компанія винуватця ДТП пропонує відшкодування, меншу вартість ремонту.

3. Ви скоїли ДТП і Вам пропонують відшкодувати більше ніж середня вартість ремонту.

4. Ваш автомобіль отримав пошкодження в наслідок падіння будівельних конструкцій, граду, снігу або пошкодження спричинені третіми особами.

5. Ви хочете продати або купити автомобіль і потрібно дізнатись ринкову вартість конкретного авто.

Потрібно відмітити, що при виконанні звіту автотоварознавчого дослідження кожен український експерт керується законами України та методикою автотоварознавчої експертизи.

Методика товарознавчої експертизи та оцінки дорожніх транспортних засобів (далі — Методика) розроблена згідно із Законом України «Про судову експертизу», Законом України «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні», Кримінально-процесуальним, Цивільним процесуальним та Господарським процесуальним кодексами України, а також Національним стандартом N 1 «Загальні засади оцінки майна і майнових прав» та іншими нормативно-правовими актами з питань судової експертизи й оцінки майна.

Методика встановлює порядок оцінки (визначення вартості) дорожніх транспортних засобів (далі — ДТЗ), регламентує загальні принципи, методи оцінки та товарознавчих досліджень, а також вимоги до оформлення результатів оцінки, оціночні процедури визначення вартості ДТЗ.

Підходи, передбачені цією Методикою, можуть використовуватися для оцінки всіх транспортних засобів, якщо вони не суперечать тим положенням, які регламентують оцінку окремих видів транспорту (самохідних сільськогосподарських, дорожньо-будівельних машин, тракторів і комбайнів).

Вимоги Методики є обов'язковими під час проведення товарознавчих досліджень судовими експертами науково-дослідних інститутів судових експертиз Міністерства юстиції України, експертами науково-дослідних експертно-криміналістичних центрів Міністерства внутрішніх справ України, суб'єктами господарювання, до компетенції яких входить проведення судових автотоварознавчих експертиз, а також всіма суб'єктами оціночної діяльності під час оцінки ДТЗ у випадках,

передбачених законодавством України або угодами суб'єктів цивільно-правових відносин.

Методика застосовується з метою:

а) визначення року виготовлення ДТЗ і його складових;

б) визначення комплектності та укомплектованості ДТЗ відповідно до нормативно-технічної документації його виробника;

в) визначення типу, моделі, версії ДТЗ;

г) установлення типу, потужності та робочого об'єму двигуна, типу кузова, інших технічних показників ДТЗ;

г) класифікації транспортного засобу (його складових) за Українською класифікацією товарів зовнішньоекономічної діяльності (далі — УКТЗЕД);

д) визначення ринкової вартості ДТЗ, їх складових у разі відчуження;

е) визначення стартової ціни ДТЗ для їх продажу з аукціону чи за конкурсом;

є) визначення вартості ДТЗ як об'єкта застави;

ж) визначення вартості ДТЗ у складі майна фізичних осіб для його декларування;

з) визначення вартості ДТЗ для страхування фізичними та юридичними особами;

и) визначення матеріальних збитків, завданих власнику в разі пошкодження ДТЗ;

і) визначення вартості відновлювального ремонту ДТЗ;

ї) визначення вартості ДТЗ для розв'язання майнових суперечок;

й) визначення вартості арештованих, конфіскованих ДТЗ, їх складових у разі вимушеного їх продажу;

к) визначення вартості ДТЗ, його складових, що ввозяться на митну територію України;

л) в інших випадках, у разі визначення вартості відокремленого ДТЗ для встановлення розміру обов'язкових платежів до бюджету.

Методика застосовується також у разі:

а) визначення вартості відокремленого ДТЗ у складі основних фондів юридичних осіб для його приватизації чи передачі в оперативне управління;

б) визначення вартості відокремленого ДТЗ у складі основних фондів юридичних осіб для розрахунку ставки орендної плати для укладення договорів оренди ДТЗ;

в) визначення вартості відокремленого ДТЗ у складі основних фондів юридичних осіб у разі їх ліквідації та утилізації;

г) визначення ринкової вартості ДТЗ у бухгалтерському обліку.

Для проведення судової автотоварознавчої експертизи необхідно написати заяву на її проведення, сплатити кошти за проведення експертизи (відповідно до Постанови Кабінету міністрів України від 4 червня 2007 р. №795 «Про затвердження переліку платних послуг, які надаються підрозділами Міністерства внутрішніх справ, Національної поліції та Державної міграційної служби, і розміру плати за їх надання») та надати для дослідження об'єкт експертизи та документи що його супроводжують.

При здійсненні юридичних операцій з автотранспортними засобами, при визначенні матеріального збитку внаслідок ДТП власники транспортних засобів звертаються до фахівців експертних установ у галузі автотоварознавства. У разі виникнення майнових спорів і при розслідуванні правопорушень, пов'язаних з експлуатацією транспортних засобів, до експертних установ звертаються суди, прокуратура, органи дізнання ДАІ, слідчі органи, адвокати. Експерти-автотоварознавці здійснюють оцінку транспортних засобів також при митних операціях, при оформленні спадщини та виконанні інших нотаріальних дій.

Даний вид експертизи є актуальним і в контексті автострахування. Це обумовлено тим, що страхові

компанії при настанні страхового випадку часто роблять недостовірно низьку оцінку збитку транспортного засобу, щоб заощадити власні кошти.

Незалежна експертиза - це єдиний спосіб дізнатися точну вартість отриманого збитку після ДТП. Результат автотоварознавчої експертизи після ДТП є вагомим доказом та підставою для виплати страховими компаніями компенсації, визначеної у ході експертизи.

**Фахівці Незалежного інституту
судових експертиз**
www.nise.com.ua